

Asia: VN/9952/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot muutosehdotuksista

-

Huomiot tiedoksiantoa koskevista ehdotuksista (18-19 b §:t)

Patentti- ja rekisterihallituksen lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi 2 a luku, jonka 8 d §:ssä esitetään säädettäväksi viestinvälityspalvelutilin luomisesta luonnolliselle henkilölle.

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH tai rekisteriviranomainen) pitää tärkeänä, että jatkossa vastaavanlaisesta viestinvälityspalvelun luomisesta kaupparekisteriin merkitylle oikeushenkilölle säädettäisiin laissa. Kaupparekisteri-ilmoituksista merkittävä osa tehdään sähköisesti ja ensi vuoden alusta lähtien tulee velvoittavaksi sähköisen kaupparekisteri-ilmoituksen tekeminen yksityisiä elinkeinonharjoittajia ja kaupparekisteriin merkittyjä aatteellisia yhdistyksiä ja säätiöitä lukuun ottamatta.

Kaupparekisteriasioinnin lisäksi rekisteriviranomainen on yhteydessä yrityksiin ja yhteisöihin (ilmoitusvelvolliset) myös viranomaislähtöisesti esimerkiksi laissa säädettyjen valvontatoimenpiteiden yhteydessä. Rekisteriviranomainen muun muassa kehottaa yrityksiä toimittamaan puuttuvat tilinpäätöstiedot tai tosiasiallisia edunsaajia koskevat tiedot. Rekisteriviranomaisella ei ole käytössään sähköistä menettelyä, joka täyttäisi tiedoksiannolle laissa säädetty edellytykset.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 18 §:ää esitetään muutettavaksi siten, että viranomaisen voisi antaa asiakirjan, joka lain mukaan toimitetaan postitse saantitodistusta vastaan tai muuten todisteellisesti, tiedoksi sähköisenä viestinä. Jatkossa sähköiseen tiedoksiantoon ei vaadittaisi asianosaisen suostumusta.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan viranomaisen voisi lähettää asiakirjan viestinvälityspalveluun; 2 kohdan mukaan asiointipalveluun; tai 3 kohdan mukaan muuhun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun sähköiseen osoitteeseen, jonka tiedoksiannon vastaanottaja on ilmoittanut yhteystiedokseen.

Säännöskohtaisen perustelujen mukaan momentin 3 kohdan mukaan todisteellinen sähköinen tiedoksianto voitaisiin lähettää myös muuhun sähköiseen osoitteeseen, jonka tiedoksiannon vastaanottaja on ilmoittanut yhteystiedokseen. Perusteluissa on edelleen todettu, että säännös vastaisi käytännössä voimassa olevan lain edellytystä asianosaisen suostumuksesta, sillä sähköisen osoitteen tulisi olla henkilön viranomaiselle ilmoittama. Sähköinen yhteystieto tulisi olla ilmoitettu viranomaiselle asian käsittelyn yhteydessä, tai viranomaisen tulisi muutoin varmistua sähköisen osoitteen ajantasaisuudesta.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:ää esitetään vastaavasti muutettavaksi siten, että tavallinen sähköinen tiedoksianto ei edellyttäisi asianomaisen suostumusta. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen voisi antaa asiakirjan, joka lain mukaan toimitetaan muutoin kuin todisteellisesti, tiedoksi sähköisenä viestinä käyttäen 18 §:n 2 momentin mukaista sähköistä osoitetta.

Yritys- ja yhteisötietolain mukaan ilmoitusvelvolliset voivat vapaaehtoisesti ilmoittaa yritys- ja yhteisötietojärjestelmään merkittäväksi yrityksen sähköpostiosoitteen. Koska rekisteriviranomaisen viranomaislähtöisessä yhteydenotossa sähköpostiosoitetta ei olisi ilmoitettu asian käsittelyn yhteydessä, yrityksen yritys- ja yhteisötietojärjestelmään ilmoittamaan sähköpostiin lähetettävä tiedoksianto ei olisi mahdollista.

Edellä olevan perusteella PRH katsoo, että myös kaupparekisterilaissa säädetyille ilmoitusvelvollisille tulisi säätää velvoite ottaa suomi.fi -tili käyttöön. Tämä mahdollistaisi rekisteriviranomaiselle sähköisen yhteydenoton ilmoitusvelvolliseen. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään ilmoitettu yrityksen postiosoite on toisinaan virheellinen, jolloin yritys ei saa esimerkiksi rekisteriviranomaisen edellä mainittua kehotusta. Toisinaan yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä voi puuttua yrityksen osoitetieto kokonaan. Sähköinen yhteydenotto suomi.fi -tilin kautta parantaisi viranomaislähtöistä tiedottamista ja tiedoksiantoa ja mahdollistaisi entistä ajantasaisemmat ja oikeellisemmat kaupparekisteritiedot.

PRH kannattaa sitä, että luonnolliselle henkilölle luodaan jatkossa suomi.fi -palvelun käyttämisen yhteydessä suomi.fi -tili. Tämä voi hyödyttää rekisteriviranomaista muun muassa silloin, kun rekisteriviranomaisen tulee toimittaa tiedoksianto yrityksen kaupparekisteriin merkitylle vastuuhenkilölle, mistä säädetään kaupparekisterilain 21 §:n 1 momentissa.

Huomiot sähköisen asiakirjan saapumista määräajassa koskevasta ehdotuksesta (11 §)

-

Muut huomiot

-

Huomiot soveltamisalan muuttamista koskevasta ehdotuksesta esitutkinnan ja poliisitutkinnan osalta

-

Huomiot oikeudenkäymiskaaren (erit. OK 11:3) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain prosessiosoite- ja tiedoksiantosäätelyä koskevista ehdotuksista

-

Muut huomiot koskien oikeudenkäymiskaarta ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia

-

Huomiot oikeudenkäyntimaksun porrastusta koskevasta ehdotuksesta hallinto- ja erityistuomioistuinten osalta

-

Esityksessä on arvioitu ehdotettavien muutosten perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia, yritysvaikutuksia ja viranomaisvaikutuksia. Onko esityksessä otettu huomioon tältä osin keskeisimmät vaikutukset? Arvioitko muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

-

Muut huomiot

-

Koitto Jouko
Patentti- ja rekisterihallitus